

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za izozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 43

Sreda, 30. maja 1934

Leto IX

Srednja in jugovzhodna evropska politika

Optimistično smo gledali na nekatere politične dogodke v zadnjem času, ker smo bili uverjeni, da vodi jo h konsolidaciji in utrditvi miru med evropskimi državami. Tako so ugodno vplivali razgovori med balkanskimi državami, dalje obisk francoskega zunanjega ministra v Varšavi in Pragi. Poznejše vesti, tako prevrat v Bolgariji, ki ni všeč Italiji, nervoznost v Grčiji in v zadnjem času se razširjajo vesti, da se Rumunija upira sprejemu Rusije v Društvo narodov. Poljska že skoraj direktno odklanja prejšnje zaveznitvo s Francijo. Ni pa s tem rečeno, da optimizem ni na mestu. Balkanske in srednje-evropske države iščejo s svojega gospodarskega in političnega stališča, kako bi najbolje uredile svoje razmere s sosedi. Danes pa še ni mogoče postaviti problema in ga smatrati za nedotakljivo svetinjo, ker je še prevelika gospodarska in politična anarhija. Vsi ti dogodki vendar pričajo, da je med državami

tendenca po pomirjenju in oživitvi medsebojnega sožitja.

Nikakor pa še ni definitivno rešeno vprašanje tega sodelovanja. Nemčija se namreč silno trudi, da odpre pot svoji trgovini na vzhod, ker ji je zahod zaprt in nima kolonij. Zaradi tega nudi razmeroma ugodne pogoje državam, ki hočejo skleniti z njo trgovinske pogodbe.

Tudi na Balkan sili Nemčija.

Sami ministri prihajajo na Balkan. Nemčija je povabila tudi časnikarje z Balkana, da izkaže Balkanu svojo naklonjenost, česar balkanske države, kolikor je v njih gospodarskem interesu, seveda ne odklanjajo. To koketiranje Nemčije z Balkanom je opazil tudi francoski zunanji minister Barthou ter je v zbornici opozarjal na to dejstvo ter obljubil, da pojde v Beograd, kjer bo skušal nespornost ljenja v teh vprašanjih razčistiti.

Ti dogodki torej potrjujejo, da opredeljenost v vzhodni in jugovzhodni Evropi še ni definitivna, vendar pa se pomiče z mrtve točke v znak razvoja in napredka.

Podražitev živil?

Zadnje čase čitamo, da se dviga cena žitu, predvsem pšenici. Če kmet opazi, da posevek vsled suše ali drugega vzroka ne uspeva ter da je pričakovati slabe letine, bo žito kolikor ga še ima zadržal. V slučaju, do bode letina res slaba, ga bode porabil zase, v slučaju dobre letine pa ga bo prodal po običajni ceni, to je okrog 80 Din za 100 kg.

Poljedelec ne prodaja žita direktno konsumentu neko posredniku veletrgovcu. Ta kalkulira z prilikami na svetovnem trgu, ter dviga na borzi cene žitu. Dobiček od tega dviga bodo imeli le oni spekulanti, ki so že prej nakupili poceni žito in ga sedaj nudijo po zvišani ceni. In škoda — vse delovno ljudstvo, ki bo moralo za dražji kruh in moko odšteti zadnje pare ali pa — ostati lačno!

Za vstop Rusije v Društvo narodov

Francoski zunanji minister Barthou si prizadeva, da bi odstranil za preke in pridobil Rusijo za vstop v Društvo narodov.

Drznost brez primere...

Delavci in nameščenci, učite se in spoznavajte!

Slovenija je socialnopolitično najbolj napredna. Slovenski podjetniki in industriji vedo, da je socialno zavarovanje potrebno, da je pokojninsko zavarovanje potrebno in tudi delavsko varstvo. To naglašajo meščansko časopisje in tudi delodajalske korporacije. Komaj mesec dni je tega, ko so trgovci in drugi delodajalski zastopniki na zborovanju govorili tako socialnerevolucionarno, da so jim trgovski pomočniki ploskali: »Vi, nameščenci, imate pravico, da se borite za boljše razmere in za socialnopolitične zakone. To je Vaša pravica. Želimo Vam uspeha, priznavamo, da je to celo Vaša naloga, v kateri Vas bomo mi vedno podpirali. Združite se in borite se!«

Prav ob tistem času, ko so ljubljanski delodajalci tako govorili, so pa kovali delodajalske organizacije načrt, o katerem smo obširneje poročali v zadnji številki našega lista. Kovali so načrt tajno in tajno bi ga radi uveljavili.

Meščansko časopisje poroča sicer obširno o predpotopnih zmajih v morju, o nič važnih mnenjih sto in sto oseb,

o teh namerah pa je molčalo in molči kakor grob, dasi bi morala biti naša javnost informirana o nakanah delodajalcev, ki utegnejo oškodovati par milijonov državljanov.

Casniki in ne delodajalske organizacije, pa tudi nihče drugi ni javnosti obvestil o nameravani reakcionarni nameri.

Zakaj ne? Zato, ker je naperjeno proti delavstvu in nameščenstvu, in če že to ne, pa so vsaj gospodarski krogi mnenja, da danes pod krinko gospodarske krize lahko proturajo tudi najneobzirnejši atentat na delavske pravice.

Tudi po drugih državah imamo reakcijo. Toda

nikjer reakcija ne posega tako globoko v socialnopolitično zakonodajo

Preki sod brez učinka Nove eksplozije v Avstriji

Kljub temu, da je bil v Avstriji razglašen preki sod, se bombni atentati ponavljajo. Tako je minuli ponedeljek med zborovanjem heimverovcev na Dunaju, ki so se ga udeležili kancler Dollfuss, zvezni predsednik Miklas in kardinal Innitzer, eksplozija peklenjski stroj. V zgradbi dunajske borze, kjer se nahajajo tudi uradni prostori »Amtliche Nachrichtenstelle« so našli bombo, ki so jo še pravočasno odstranili.

V nekem dunajskem okraju so atentatorji razstrelili kanal tik pred elektrarno. Radi eksplozije so morali obrat elektrarne ustaviti in je bilo s tem mesto v temi.

Mnogo eksplozij in požigov je bilo izvršenih tudi po ostalih krajih Avstrije.

Dollfussov režim je v silnih skrbah, ker atentati kljub drakoničnim naredbam vlade ne pojenjajo.

Seja Društva narodov

Danes se sestane svet Društva narodov k zasedanju, na katerem se bo razpravljalo o vojnem sporu med Paragvajem in Bolivijo.

Kriza tudi pri nas zadeva najbolj delavce in nameščence, poleg tega nizke plače, ki dosežajo komaj še nekaj nad 40% predvojne paritete. Nimamo zavarovanja za nezaposlene, imamo pokojninsko zavarovanje, ki obseza le peščico privatnih nameščencev v Sloveniji in Dalmaciji.

Da bo pa beda popolna in igračkanje z delavci in nameščenici olajšano, naj se v obrtnem zakonu črtajo dosežanje ugodnosti zlasti nameščencem, trgovskim in pisarniškim. Vse naj se podredi delavskemu pravu, ki se obenem po zahrbtnem načrtu tudi poslabša.

Ni pravega izraza za to neiskreno početje delodajalcev. Psovka bi povedala premalo.

Vsekakor pa mora to razkrinkanje zbuditi med nameščenici in delavci nekaj več interesa za svoje zadeve ter omajati tisto neopravičeno zaupanje do delodajalcev,

ki ga še danes kažejo v nekaterih strokah zlasti nameščenici. Napad delodajalcev je naperjen proti nameščencem in delavcem. Podjetniki vseh ver, narodnosti in plemen so edini v tej nakani, zakaj bi ne bili edini tudi delavci in nameščenci? Podjetniki imajo namen še bolj izkoriščati delavce in nameščence, in že zdavnaj pridobljenih in z zakoni garantiranih pravic.

Kdo naj ima v teh razmerah še pravico braniti delavcem in nameščencem, da se organizirajo v svojih svobodnih organizacijah ter branijo z najenergičnejšim bojem in skupno svoje zakonite pravice?

Nihče nima te pravice!

Pravico boja pa imajo delavci in nameščenci. Ne le pravico, marveč dolžnost,

ker se bodo borili za boljši socialni položaj zase in za bodoče rodove.

Atentat nam bodi resen opomin!

Dr. Edvard Beneš petdesetletnik

Dne 26. t. m. je slavil čehoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš petdeseti rojstni dan. Dr. Beneš je eden najpomembnejših mednarodnih politikov. Ustanovil je Malo antanto ter goji v smislu Masarykovih načel politiku miru. Dr. Beneš je bil češki narodni socialist, pa je pred leti izstopil iz stranke, da neodvisno vodi čehoslovaško zunanjo politiko. Dr. Beneš je politično stvaren ter sociološko izobražen politik. Kot dijak je Beneš sodeloval pri soc. dem. »Pravu lidu«. V politiki se je jel uveljavljati med vojno, ko je sodeloval z Masarykom pri odporu proti avstrijski monarhiji.

Kakšen bo novi zakon o mestnih občinah

Načrt za zakon o mestnih občinah je domala dokončan. Predložen bo Narodni skupščini. S tem dobimo enoten zakon za mestne občine v celi državi, ki so bili doslej različni po raznih pokrajinah.

Socialna požrtvovalnost in socialna pravica

Nič novega ne povemo, če pravimo, da je dobrodelnost prav isto kakor požrtvovalnost. Sistem družbe je rodil socialno zlo bedo. To zlo hočemo popravljati z dobrodelnostjo ali požrtvovalnostjo, to je v bistvu eno in isto, ker oboje gre po zmislu na račun tistih, ki imajo nekaj srca ali pa se hočejo šopiriti z dobrodelnostjo. Sočutni ljudje so pa navadno neimoviti, dočim grabežljivi ljudje mečejo le drobce, da jim nihče ne more očitati trdosrčnosti. Neimoviti daruje od svojih prejemkov ali imetja, recimo, en odstotek, dočim imoviti morda ne niti stotinko tega. To je običajno. V tem primeru je pa dobrodelnost ali požrtvovalnost v socialne namene prostovoljna. To je res dobrodelnost ali požrtvovalnost, ker vsak individui sam odloča po svoji moralni kvaliteti, koliko se žrtvuje.

O požrtvovalnosti in dobrodelnosti tu ni mogoče več govoriti, ker gospodarski sistem sam nalaga neprijetna bremena že itak bednim slojem.

Seveda je mnogo odvisno od tega, kako kdo ume socialno pravičnost. Mi, na primer, jo razumemo tako, da je socialno pravično le, če se potrebnim dodele manjkajoča dobra ter jemljejo tam, kjer so.

Nikakor pa ne odgovarja naši morali, da ostanejo nakupljena dobra nedotaknjena, dočim se bednim ljudem poveča beda s tem, ker so prisiljeni odstopiti od svojega že itak premajhnega kosa kruha še del svojim sotrpinom.

Imajo davčnine in znižano plačo.

To bi bilo odkritosrčno in bi istotako zadostovalo, ker ni sile, ki bi se tej socialni krivici uprla.

V Avstriji je zopet izjemno stanje

Radí bombnih atentátov

V Avstriji neprestano izzivajo z atentati, sabotažo in umori fašistični elementi. Da je bil strah klerikalne vlade še popolnejši, je poročal policijski poveljnik kanclerju, da se socialni demokrati dobro organizirajo ter da imajo 240.000 vojaško izvežbanih mož in tudi mnogo orožja. Socialni demokrati v Avstriji ne mirujejo. V tem ima general prav. Toda to generalovo poročilo je tipično zaradi tega, ker je moral režim privleči to dejstvo na dan, da se je upal nastopiti z izjemnim stanjem proti fašistom.

Dollfussov režim je slaboten. Zato se zateka k takim represalijam. Dollfussova vlada ne vlada, ampak le manevrira in čaka, kaj prinese bodočnost.

Pred izpremembro vlade tudi v Rumuniji?

O bližnji vladni krizi v Rumuniji šušljajo že dalje časa. Novo vlado naj bi sestavil maršal Avarescu, ki bi se prej sporazumel s kmetiškim voditeljem Maniuom. Kralj ponudene demisijske Tatarescuove vlade še ni sprejel. Nova vlada bi bila nacionalna koncentracija z nalogo, da izpremeni ustavo. Seveda ne v demokracijo, temveč v absolutizem.

Vojna na Daljnem Vzhodu nelzogibna?

Vojna med Japonsko in industrijskimi vlašilami je zgodovinsko utemeljena. Glavni vzrok je socialna zaostalost japonskega delavskega razreda.

Vzroki vseh vojn so gospodarski. V kapitalistični dobi imajo vojne namen zagotoviti oblast vladajočega razreda v družbi.

Minula svetovna vojna je bila v glavnem posledica ostrih gospodarskih nasprotij med Veliko Britanijo in Nemčijo. Njili interesi so se križali na svetovnih tržiščih, in sicer največ na bližnjem in daljnem vzhodu. Pozoristične bodoče vojne pa bo Daljnji Vzhod. Neposredni vzrok tej vojni je imperializem in gospodarska ekspanzija Japonske, ki je po svetovni vojni bolj in bolj pohlepen. Ta vojna bi se mogla preprečiti samo takrat, če bi na Japonskem prišlo do prevrata in bi tam zavladali protimilitaristični in neimperialistični elementi. Toda o tem ni govora. Obratno, vojna s Kitajsko kakor tudi oblast militaristično-fašistične klike, ki jo podpira težki kapital, kaže, da bi bilo verovati v tako možnost, samo iluzija. Z nikakršnimi drugimi pomočmi, žal, v Daljnem Vzhodu ni mogoče preprečiti vojne. Nič ne velja vsi mogoči pakti o nenapadanju, vse to ne more preprečiti fatalne nezogibne zadeve, ki je utemeljena v zgodovinskem razvoju družabnih sil. Nič ne more pomagati tu niti Društvo narodov, čeprav bi odločevali v njem samo izraziti nasprotniki vojne.

Kapitalistični razred na Japonskem nosi vso odgovornost za pripravljanje katastrofe, ki bo po svojem obsegu daleč prekašal grozote svetovne vojne 1914 do 1918. Da Japonska tu ne misli drugače ter da se mnogo ne ozira na mednarodne pogodbe, je najbolje dokazal spopad 1932 s Kitajsko v Mandžuriji in v Šanghaju.

Za kaj gre? Moderna japonska kapitalistična produkcija, japonska industrija se je razvila v zadnjih tridesetih letih tako bujno, da je v stanu preskrbljivati s svojimi produkti vse potrebe ne le doma, marveč vseh držav na Daljnem Vzhodu v številni ogromno Kitajsko. Sporedno s tem gigantskim razvojem produktivnih sil narašča tudi gospodarska ekspanzija moderne Japonske. Bolj in bolj si v največji dobi vira japonsko blago tudi na evropske trge, zlasti pa v države južne Amerike. Seveda si Japonska osvoja ta tržišča jako težko in z naporom, ker povsod naleti na odpor Zedinjenih držav, Anglije in ostalih zainteresiranih industrijskih sil evropskega zapada, ker je njihov trgovsko in industrijsko življenje na Pacifiku, Kitajskem, v Nizozemski Indiji, na oceanskem otočju in v Indiji s tem japonskim prodiranjem kar najbolj ogroženo. Ni dvoma, da je tudi eden glavnih razlogov gospodarske krize v zapadu prav bahni dvig japonske industrije, zlasti še, ker se na Kitajskem in v Indiji prav naglo razvija samostojno nacionalno gospodarstvo, ki dopušča vedno manj uvoza iz starih industrijskih dežel Evrope in Amerike.

Največji odpor pa je izzvalo med tem postopno prodiranje japonskega blaga na evropska tržišča, ki je postalo posebno zadnjih par let živahno. Nizke cene importirane blaga, čeprav prihaja prav z drugega konca sveta, odgovarjajo današnjim gospodarskim razmeram evropskih konzumentov, ki so zaradi dolgotrajne krize popolnoma obubožali. Tako se nahajamo pred paradoksom, da prav splošno obubožanje evropskih konzumentov omogoča pot japonskemu blagu k nam, kar bi sigurno ne bilo nikdar mogoče, če ne bi bilo prišlo do zloma kupne sile konzumentov po vseh evropskih državah!

Tajnost japonske prodirajoče sile industrijskega gospodarstva Japonske pa se nahaja v nje socialni strukturi. Delavski razred Japonske se nahaja še na povsem nizki stopnji. Mezde delavcev so nizke ter so še vedno tako visoke kakor so bile pred petindvajsetimi leti. Socialna zaščita je ne-

A. C.

Tuj kapital v industriji

Celotnega tujega kapitala v naši državi je okoli 2,5 milijarde Din. Največji del omejene vsote, namreč 17% je investiran v lesni industriji, sledi:

rudarstvo 16%,
industrija živil 15%,
kemična industrija 9,6%,
tekstilna industrija 9,3%,
industrija vagonov, brodogradba 8,4%,
kovinarstvo 5,3%,
mlini 3,6%,
papir 2,0%.

Upliv tujega kapitala je velik, ker prevladuje v veleindustriji, proti kateri je domača obrt in mala industrija brez moči.

Najjače zastopan je

francoski kapital

ca. 800 milijonov Din. Razpleten je po najrazličnejših industrijah. Najjača postojanka je rudnik Bor, ki je lani izplačal 130% dividendo. Francozi so udeleženi pri Trboveljski premogokopni družbi, njih last sta rudnika zlata Golubec Blagojevkamen. Lesno podjetje Moslovina-Popovca vsebuje francoski kapital, istotako Karbid in cianamid tvornica v Dalmaciji, francoski kapital je udeležen pri rečni plovi Obrenovac, pri »Jasenici«, družbi za izdelavo in popravilo železniških vagonov v Smederevski Palanki, pri »Rakovici«, industriji aeroplanskih motorjev, pri »Vesni«, sušilni paroplovni družbi, pri raznih elektrarnah; leta 1931 je kupila družba Chatiers de la Loire, St. Nazaire ladjedelnico Marian, d. d. v Splitu. (Ista tvrdka je zgradila tudi naše najnovejše podmornice).

Angleški kapital

ca. 700 milijonov Din; poleg lesne industrije (Krivaja, d. d.) so Angleži lastniki raznih svinčenih rudnikov kot Trebče, Mežica, nadalje kromovih rudnikov. Znana angleška družba Vickers and Armstrong je lastnica tovarne vagonov v Brodu. Angleški kapital je udeležen pri ladjedelnici Kraljevica, pri sladkorni tovarni v Novem Sadu, tvornici cementa v Splitu, pri industriji nafte »Astra«, d. d. v Beogradu ter Anglo-jugoslovenski petrolej d. d. Zagreb.

Avstrijski kapital

500 milijonov Din; predvsem v lesni industriji in industriji strojev. Avstrijski kapital

znatna ali je sploh ni. Žene in otroci so zaposleni v ogromnem številu. Od dveh milijonov tovarniških delavcev 1931 je bilo nad 900 tisoč deklic in 180 tisoč otrok izpod 15. leta. Može so plačani povprečno po 25 do 30 Din, žene po 12 Din, otroci pa imajo večinoma samo polovico te plače ob deseturnem dnevnem delu, večinoma pa tudi več. Še slabši odnosi so v domači industriji, in več kot polovica produkcije se vrši v domači industriji in v akordu. V celotni industriji je zaposlenih okoli deset milijonov ljudi, v kmetijstvu pa 27 milijonov. Zavarovanja ni v nikakršni obliki, toda po poročilih iz Japonske razpolagajo v državnih zavodih najemni delavci s prihranki 40 milijard dinarjev, kljub tako nizkim mezdam! Ves ekonomski račun Japonske temelji na siromašnih mezdah in nekulturnem življenjskem standardu japonskega delavca.

Ko so se pred štirimi ali petimi leti na Japonskem pojavila organizirana delavska gibanja, je kapitalistična reakcija tudi te še slabotne delavske strokovne organizacije razgnala.

Nato je prišlo do spopada s Kitajsko in vojno stanje, ki sploh onemogoča razvoj delavskega gibanja. Današnji fašistični politični sistem zna samo dvoje: izkoriščati delavstvo do skrajnih mej in oboroževati se ter pripravljati na vojevanje. Naverno notranjo politično atmosfero paralizira pretkana vojna politika, ki ima vsak dan več uspehov: Japonska prodira daleč v prostrane dežele Azije; ruši staro mogočno Kitaj-

sko ter utrijuje svojo oblast po strateških točkah po oboceanskem ozemlju.

Švicarski kapital

ca. 350 milijonov Din; pretežno v električni industriji. Elektro-Werke A. G. Basel je udeležena pri Falski elektrarni, isti družbi pripada »Snaga i svetlost«, elektrarna Beograd. Švicarji so udeleženi pri Trboveljski premogokopni družbi, pri industriji zdravil ter industriji živil, na pr. »Kava Haag« Zagreb, je podružnica istoimenske švicarske družbe.

Čehoslovaški kapital

ca. 300 milijonov Din; prevladuje v sladkorni in tekstilni industriji. Sladkorne tovarne: Crvenka, Čuprija, Osijek vsebujejo češki kapital. Istotako kemična tovarna Ruše in mlarna Schicht.

Ameriški kapital

je v Rockefellerjevih petrolejskih podjetjih Standard Oil company in Vacuum Oil company, nadalje v podjetjih Singerjevih šivalnih strojev.

Belgijski kapital

je naložen v naših rudnikih, tako v bakrenem rudniku Majdan peku, ter v velikih kemičnih tovarni Jugoslovenski Solvay d. d. Lukovac.

Madžarski kapital

je še iz predvojnih časov naložen v vojvodinskih mlinih in sladkornih tovarnah, na pr. v Velikem Bečkereku in Novem Vrbasu.

Italijanski kapital

prevladuje v cementni industriji.

Švedski kapital:

s Kreugerjevimi posojilom so prešle v roke švedskega vžigalničnega trusta vse naše vžigalnice tovarne.

Nemški kapital

je sorazmerno malo udeležen v naši industriji, to pa zato, ker se je izvršila invazija tujega kapitala k nam v prvi povojni dobi, ko se Nemčija od vojne še ni opomogla. Pri nas se nahaja mnogo podružnic nemških tvrdk, ki imajo samostojno obliko delniških družb, na pr. Jugoslovenski Siemens d. d., Jugoslovenska A. E. G. d. d.

sko ter utrijuje svojo oblast po strateških točkah po oboceanskem ozemlju.

Mladi kapitalizem, ki izkorišča vse pridobitve in nauke ter stoletne izkušnje moderne civilizacije vsega sveta, pa ima tudi neomejene koristi iz patriarhalnih družabnih razmer okorenele Japonske. Primitivni kmetje, iz katerih doteda industrijsko delavstvo, zvesto in fanatično čuvala družabne tradicije, ki kakor težek svinec bremene njih življenje. Buržuazija se nad tem ne spotika. To duhovno življenje kmeta je buržuazija proglasila za »sveto«, ker ji jamči neomejeno srečo in »socialni mir«.

Japonska se mrzlično oborožuje. Kdor bi hotel poizkusiti s silo, da ustavi nje ekspanzijo, mora računati z oboroženo intervencijo, z vojno, ki bo strašna in ki bo vodila do katastrofe: to ve Velika Britanija in to ve Sovjetska Rusija. Zato se vse te države enako oborožujejo poleg vseh drugih, ki tudi prilože svoj račun temu krvavemu obračunu.

Ta vojna bi se ipak mogla preprečiti le... ali japonska buržuazija je storila vse, da je preprečila razvoj modernega delavskega gibanja in to iz dveh glavnih vzrokov: Prvič, ker ne mara delavskega razreda z višjim življenjskim standardom in drugič, ker ji razen fašizma in nacionalizma ne odgovarja drugačno politično manifestiranje, najmanj pa socialistično.

Zato je vojna na Daljnem Vzhodu nezogibna.

Doma in po svetu

Delodajalci proti vaješkemu pokuku med delovnim časom. Predzrna je zahteva delodajalcev, da naj se odpravi vaješki pouk med delovnim časom med tednom. Oni kategorično zahtevajo, da naj se ta pouk vrši ob nedeljah od 8. do 12. ure in ob delavnikih po 7. uri zvečer. Ta zahteva diši po izkoriščevalnem sistemu. Vaješec naj jutraj ustane ob 6. uri, pospravi delavnico, potem dela do 6. ali 7. ure zvečer, zopet pospravi delavnico in potem gre v šolo. Kakšen uspeh bo imel pouk po 12 ali 14 urah zaposlitve pri delodajalcu. Da bo bo predzrna še očitnejša, naj ta vaješec sedi še v nedeljo štiri ure v šoli. Kakšen pedagog ali človekoljub je delodajalec navdihnil to »plemenito« misel?

»Sveta vojna.« Diktatura kapitalizma je načelno stališče klerikalizma. Zaraditega sedanjo reakcijo podpira predvsem katoliški klerikalizem. Niti za »sveto vojno« ni bilo takega navdušenja med njimi, kakor je danes v boju proti socialni demokraciji, boljševizmu in da lepše zveni še proti prostozidarstvu, ki je baje oče — marksizma. Politika v cerkvi proti delavstvu je torej povsod dovoljena. Na binkoštni pondeljek so na ljubljanski Rakovnik zbornali nad desetisoč ljudi. In tem nedolžnim ljudem so slikali socialne demokrate v najtemnejših barvah. Med temi ljudmi jih morda ni bilo pet, ki bi vedeli, da se edino socialno demokratično delavstvo bori za izboljšanje socialnih razmer. Te ljudi nahujskati proti delavstvu, ki ni krivo socialne bede, ni težko. Nobene besede vsaj ne resne, ni bilo slišati proti vampirjem družbe.

Take je kresal pred mikrofonom v ljubljanskem radio pisatelj, g. Rudolf Kresal o nemški socialni demokraciji preteklo nedeljo, da se je zde- lo, kakor da mu je za to njegovo predavanje sam Goebbels posodil izvirnik svojih zbranih spisov. Razen iz Berlina smo doslej čuli podobne besede samo še iz Moskve, kjer so precej enakih misli z g. Goebbelsov, kadar je govora o nemški socialni demokraciji. Zelo se je moralo dopasti Kresalovo zmerjanje nemške socialne demokracije tudi ljubljanskemu »Jutru«, ki je vsebino »predavanja« priobčilo v radio koticu in s tem opozorilo tudi našo nekorumpirano napredno javnost na strašne grehe nemških socialnodemokratskih voditeljev. Če bi gospod Kresal in »Jutro« poslala natančne podatke o ko-

To veste, kaj ne:

je res domač izdelek!
Kupujte jo!

Tone Maček:

74

Slučaj Kumberger

Skozi prazne prostore je vlekel močen prepih. Na desno in levo je bila po ena soba. Lesen pód je bil iztrgan, po tleh je ležal grušč. Strop se je vdrl in leseno tramovje je viselo od zgoraj doli v prazni prostor. Po stenah so se še poznale primitivne slikarije s kmečkimi ornamenti. V kuhinji je ognjišče še stalo, skozi polokroglo istje se je pa videlo naravnost v sobo, kjer peči ni bilo več. Lončene pečnice je najbrže kdo odnesel. Obok nad kuhinjo se je bil vdrl in dež je izpiral črne saje s stropa, da je bil zid poln črnih curkov in marog. Tudi tu so bila vrata sneta, da se je videlo iz kuhinje za hišo, na dvorišče s polpodrtim svinjakom. Na zamreženem kuhinjskem oknu je še stal črn, lesen in čisto črviv svečnik. Po zidu se je razširjala plesen, iz tal so rastle kilave gobe. Na prsa je legal težak duh po dimu in trohobi. Podvizali so se ven na dvorišče. Vsepovsod ista zapuščenost in razdejanje. Prazni in s travo prarastli hlevi, vhodi brez vrat, porušene stene, vdrti stropovi, kar je bilo železja in trdnega lesa vse izdrto in odnešeno, strehe z oguljeno slamo ali razbito opeko so se sumljivo nagibale na levo ali desno, ali so pa čisto počenile na okrušeno zidovje in omajana podpirišča. Po dvoriščih in po gnojiščih so se bujno bohotile koprive, lapuh, ceduljka in srebrotje. Na pragovih in podoknicah so se solnčili martinčki, raz streh so vrabci pulili trhlo slamo.

Razgledali so se še dalje okrog, po mrtvem selu. Vsepovsod je bila ista brezupna zapuščenost in razdejanje: razpokano in razpadlo zidovje, trhlo in polomljeno tramovje, oskubljeni in poveznjene strehe. Vmes je pa bujno rastle plevel, grmovje je preraščalo vrtove, ob katerih so se še tu in tam videli razpadli plotovi, a po zidovju se je vilo srebrotje in bršljin, ki je počasi in vztrajno preraščal in prekrival to začarano kraljestvo, kakor v pravljici o zakleti »Trnjulčici«.

Bilo pa je treba precej opreznosti pri hoji med temi razvalinami. Ne samo, da se je človek vsak hip spodtikal nad kupi kamenja in tramovi, ki so ležali skriti med grmičjem in visokoraslim plevelom, so na mnogih mestih zijale iz tal tudi globoke zemeljske razpoke, kotanje in jame, ki se gosto preraščene, na prvi pogled niti opaziti niso mogle. Skoro sredi sela so pa zagledali široko, več metrov globoko vdrtino, v katero se je zrušila polovica ob robu stoječe hiše. Pol hiše je še čvrsto stalo na svojem starem mestu, medtem ko se je druga polovica vgreznila, radi česar se je ppetrgala hiša na dvoje in sta oba dela bila le še rahlo med seboj zvezana po par stropnih tramovih in z zapotegnjenim in navzdol nagnjenim strešnim ogrodjem. V jami je poleg pogreznjene hišnega ogla čvrsto stal košat oreh, ki ni izgubil ravnotežja. Iz pretrgane ruše so iz rujave ilovice molele pretrgane korenine. Ko so stopili bližje, je planil iz kotanje preplašen poljski zajec, v divjih skokih je tekel preko zapuščenih vrtov med razpadlimi plotovi in je preko njiv izginil v bližnjem gozdu.

»Najbrže ima tu kje v jami mlade. Pojdemo pogledat,« je silil France.

»Eh, pusti. Kaj pa hočeš z mladimi zajci, ki so kakor podgane. Saj tu ne morejo nikomur delati dosti škode, najmanj pa nam,« ga je miril Kurent.

Franceta je bilo kar nekako strah v tej puštinji. Z začudenjem se je oziral okrog po razpadajočih poslopjih.

»Tu izgleda pa še hujše kakor v Ljubljani, takrat po tistem velikem potresu. Videl sem naslikano v Koledarju Mohorjeve družbe, ampak takole pretrgane hiše na tistih slikah nisem videl.« France je z roko pomajal del zrahlanega zidu in že je kup kamenja in opeke zropotal v jamo.

»Da, je res kakor po kakem hudem potresu.«

»Tu je, kakor da bi se bila zemlja zaklela, da hoče požreti in uničiti človeško golazen.«

Janez se je sklonil in pomolil glavo v obzidan studenec, pred katerim se je nahajala poševno prslonjena široka kamenita plošča, ki je služila za prilnik in pa kos preperlega lesenega korita, iz katerega se je nekoč napajala živina.

»Čisto suh je studenec, niti sledu kake vla-

ge, čeprav je moral dajati nekaj mnogo vode, o čemur priča precej razjedena struga, ki vodi od studenca v dolino.«

»Zato pa imamo doli v šahtu tem več vode, da jo dve parni sesalki komaj zmagujeta.«

»Kako?« se je začudil France. »Mar hočete reči, da se je tale studenec preselil doli v rudnik?«

(Dalje prihodnjič.)

rupciji socialnodemokratskih voditeljev v Nemčijo, bi s tem rešila fašistični režim iz lepe zadrege, v kateri se nahaja, ker še do danes ni mogel nobenemu socialnodemokratskemu voditelju naprtiti kakšnega procesa radi podobnih obdolžitvev. Zlasti Vi. g. Kresal, nikar ne odlašajte. Za Vas se zmerjanje nemške socialne demokracije Vam je radio blagajna vsega, kar že izplačala primeren honorar, če bi javili pa Vaša odkritja v Berlin, bi utegnili dobiti za to še kolajno — S korupcijo je že tako, da od nje žive tisti, ki jo uganjajo, pa tudi tisti, ki jo »odkrivajo« in napihujejo. Ljubljanskemu radio pa povemo še to-le na uho: doslej smo vedno čuli, da kukavica leže jajca v tuja gnezda, v Ljubljani pa imamo kukavico, ki je spletla gnezdo, v katero nosijo bolj prebrisani ptički od nje svoja jajčka valit.

Tudi Italija hoče gospodariti na račun delavstva in vpokojencev. V soboto je Mussolini govoril v italijanski zbornici. Mussolini je priznal, da se fašistična gospodarska politika ni obnesla niti v trinajstih letih. Italija je doma mnogo investirala v javna dela, mnogo pa je tudi izdala kot posojilo tujim državam. Primanjkljaj v državnem gospodarstvu znaša že štiri milijarde lir. Ta primanjkljaj se bo pa v letošnjem letu zvišal za dve milijardi. Državna blagajna je torej prazna. Znižati bo treba produkcije stroške (delavcem plače). Da se poživijo zunanja trgovina, se mora jo znižati cene blagu. V ta namen je treba predvsem znižati mezde, rente in druga bremena produkcije ter tudi povišati davke. Izšle so tudi že nekatere odredbe glede manipulacije s tujim denarjem.

Nikola Tesla in njegovo odkritje. Nikola Tesla (po rodu Dalmatincec), profesor v Ameriki, je za Edisonom najslavnejši tehnik. Po desetletnem studiju je odkril pošiljanje glasov in slik po etru, torej brez žice. Odkritje je velikega pomena za razvoj tehnike. Prenašanje glasov in slik je še slabotno, ker eter preveč razpršuje valove. Tesla dela sedaj poizkuse na železnici ob niagarskem vodopadu, kako bi s temi valovi motorje spravil v tek na večje razdalje in brez žice. Poizkusi so deloma že uspeli. Odkritje potrebuje samo še večje izpolnitve.

V ogledalu

O primernem preživljanju.

V »Slov. Narodu« z dne 15. t. m. čitamo popravek tvrdke Rema in Co. k poročilu »Slov. Naroda« o meznem gibanju v tej tovarni upognjenega pohištva:

»Naše podjetje je bilo vedno na glasu, da plačuje svoje delavce boljše kakor druge slične tovarne in je tudi v sedanjem položaju lojalno postopalo nasproti delavstvu ter mu nudilo še vedno vsaj toliko zaslužka, da je omogočeno današnjim razmeram primerno preživljanje. Ni res, daje nudilo samo 2 do 0,50 Din, res pa je, da je nudilo Din 3 do Din 1,50 urnega zaslužka po sposobnosti in kvaliteti dela ter v skladu s povprečnim dnevnim zaslužkom Din 25.— do Din 30.—. Razen tega pa je nudilo podjetje še družinske dodelave v iznosu 5 do 15 odst. zaslužka po številu družinskih članov in pa, da se bo tudi delavsko stanovanje računavalo za 20 odst. nižje kakor do sedaj.

Ni torej res, da bi bile dosedanje plače znižane za 50 odst. odnosno 45 odst. ampak bi se znižale do največ 33 odst. in to pri tistih delih, ki so bila do sedaj najboljše plačana. Ni res, da so te plače beraške, res je le, da so sedanjim razmeram primerne. Tudi pri teh plačah mora podjetje žrtvovati vsak svoj dobiček, samo da obdrži še ca. 200 do 300 ljudi pri delu.« (Podčrtali mi; op. ur.)

Mi bi samo želeli, da bi si ta popravek prečitali vsi oni, ki imajo skrb za zdravje in življenjski obstoj našega ljudstva in naj bi se nad njim razmislili. Morda bi bilo prav, če bi tudi vsaj en mesec poskusili živeti tako »današnjim razmeram primerno preživljanje«. Potem menimo, da bi takšno življenje ne bi bilo v našem času to. Pa tudi protituberkuloznih kongresov, ki bi najprej onega, ki kaj takega piše, prisililo živeti s temi sredstvi — potem bi mu našel dovolilo deliti primerno mezdo na tak način. In število tvrdk, ki se s svojim krščanstvom in socialnostjo ponasajo, bi bilo proketo malo. Skopnelo bi kakor sneg ob soncu. In zadnji čas bi že bil.

Mariborski delavci na plan!

Krajevni medstrokovni odbor v Mariboru, sklicuje za torek, dne 5. junija 1934 ob pol 19. uri v verando pivovarne »Union«

protestno zborovanje

proti nakani delodajalcev, ki so skrivaj izdelali načrt za izpremembo Obrtnega zakona.

S tem načrtom hočejo vzeti delavcem vse pravice, ki jih Obrtni zakon predvideva.

Delavci! Nameščenci! Dvignite svoj glas in protestirajte! — Zahtevajte zakon o minimalnih mezdah!

Pridite polnoštevilno na protestni shod. Ziveti hočemo kot ljudje.

Seja mariborskega občinskega sveta

Minuli petek se je vršila seja mariborskega občinskega sveta, na kateri se je razpravljalo o nekaterih važnih komunalnih zadevah.

Uvodoma se je župan spomnil smrti pisatelja Kostanjevca. Po njem se bo preimenovala tudi ulica v kateri je stanoval. Občina je odkupila hišo g. Turka na Pobrežki cesti za Din 400.000.—. Hišo bodo podrli in bo končno vendar Pobrežka cesta regulirana. Z grabenim materialom, pridobljenim iz te hiše, namerava občina zgraditi nekaj manjših cenjenih stanovanj. Za izdajanje »Kronike slovenskih mest« bo mariborska občina prispevala za vsako tiskano stran člankov o Mariboru po Din 200.—. Na interpelacijo o zadevi manipuliranja z električnim tokom v tovarni Zelenka & Co. je župan izjavil, da bo stvar pojasnil v tajni seji.

Prošnja za podporo kolodvorskega misijonu, ki jo je vložilo društvo za varstvo deklet v Mariboru, je bila zavrnjena. Hišo takozvane Kučerjeve ustanove na Slomškovem trgu 12 se bo skušalo preurediti v Vajeniški dom.

Radi naprave novih hodnikov na Aleksandrovi cesti je bil sprejet sklep, da bodo morali prispevati za kritje teh stroškov hišni lastniki, vsak okoli Din 3000.—. Mestni občini bo s tem močeno, da izvede napravo hodnikov, ki bodo mestoma 4 m široki.

Novo sprejeti pravilnik o veseljenem davku predvideva, da so davka oproščene prireditve: vsa predavanja, govori patriotične, gospodarske in kulturne značaja, šolske in cerkvene prireditve, prireditve mariborskih gasilcev, lastne gledališke predstave in lastni koncerti Glasbene matice in tekme športnih društev. Gledališke, koncertne in kulturne prireditve prosvetnih društev uživajo 50% popusta, ako so pravčasno prijavljene in je odpadajoči znesek takse plačati v naprej. Za vse ostale prireditve se plača celotna taksa, to je 10% od

vstopnine. Za revizorje Mestne hranilnice so bili izvoljeni občinski svetniki: Petejan, Roglič in Kežar. Mestna občina bo garantirala za 1 milijon dinarjev, ki jih bo SUZOR v Zagrebu naložil v mariborski mestni hranilnici. Občinski svet je votiral 20.000 Din subvencije reševalnemu društvu, ki bo preuredilo stari rešilni voz v policijski avto (zeleni Heinrich). Veselični davek kinopodjetjem se zniža od 8 na 6 in pol odstotka.

Začasno bodo premeščene mesarske stojnice in del drugih prodajalcev z Glavnega trga v Strossmayerjevo ulico. Pozneje pa se namerava mesarske stojnice premestiti na Rotovski trg.

Glavna uprava mestnih podjetij je postala centrala za ves denarni promet mestnih podjetij. Proga mestnega avtobusa bo preurejena, radi česar bo potrebno na Grajskem trgu odstraniti Zemljičevo verando, bencinsko črpalko in reklamni steber.

Dopolnilne volitve v upravni odbor mestne hranilnice, ki bi se bile morale vršiti na seji, je župan umaknil z dnevnega reda, radi česar je nekaj občinskih svetovalcev s Tumpajem na čelu demonstrativno zapustilo sejo. Gospodje so se pa po kratkem presletku zopet vrnili, ker so opazili, da je občinski svet kljub njihovi odsotnosti sklepčen. Tozadevne volitve se bodo vršile na prihodnji seji.

Tajna seja.

V tajni seji se je predvsem razpravljalo o znani manipulaciji toka v tovarni Zelenka & Co., kjer se je zlasti kritiziralo, da se je predolgo zavlajevalo z vložitvijo ovadbe na državno tožilstvo. Delavski občinski svetniki so povdarjali, da je nedopustno, da bi v tej zadevi zastopal tvrdko kak advokat, ki bi bil z občino v stikih. Za novega vodjo mestnega gradbenega urada je bil imenovan dosedanj gradbeni svetnik inž. Baran. Napredovali so ravnatelj mestnega knjigovodstva Barle in vodja konskripcijskega urada Kramberger. Za sprejem v občinsko zvezo je bilo odobrenih 48 prošelj.

Maribor

Naše pravice so ogrožene!

Poslodavske zbornice so izdelale skrivaj, tajno, da bi javnost prehitro ne izvedela, načrt za izpremembo Obrtnega zakona. V tem svojem načrtu hočejo uveljaviti nenavadne izpremembe v škodo stoinstoisočerihih nameščencev in nameščenk, delavcev in delavk vseh strok in profesij.

V svojem predlogu in načrtu zahtevajo:

1. Odpust bi bil 14 dneven, če prejemamo plačo mesečno. Če prejemamo plačo tedensko, pa dvodnevno.
2. V slučaju bolezni naj bi imeli pravico do plače le po 3 dni.
3. Izgubili bi pravico do dopustov.

Bitka med »Zvezarji« se nadaljuje. Med mariborskimi »Zvezarji« je prišlo zopet do hudih prerekanj in medsebojnih groženj, ker se je te dni raznesla vest, da je občinski odbor v Ljubljani novoizvoljeni odbor mariborske podružnice razpustil in sklical nov občini zbor, na katerem naj bi bil na vsak način izvoljen za predsednika zopet g. Tumpaj, ki je bil pred kratkim neslavno odžagan. Skupina okrog inž. Grudna trdi, da is tega pod nobenim pogojem ne bo pustila dopasti in namerava v skrajnem slučaju baje razkriti zanimive stvari, ki so se dogajale v raznih institucijah zvezarjev. Groženje padajo na obeh straneh, eni trdijo, da bodo pometal iz službe v Nabavljalni zadrugi vse Tumpajeve priganjaje, nasprotniki pa zopet zatrjujejo, da bo zletela skupina okrog inž. Grudna, ker ima v »Zvezarjih« le g. Tumpaj. Za komisarija razpuščenega odbora je bil imenovan inž. Stanojevič, ki bo vodil posle podružnice do obnove zbora, ki bo 10. junija.

Ljubljana nam ne bo diktirala, to je najnovejša parola, ki kroži med mariborskimi zvezarji takozvane večinske skupine. Tumpajevci pa pravijo, da bodo kmalu naučili upornike discipline. Da bi le ne izbruhnila kakšna vojna med njimi!

Najnovejša konkurenca med peki in slaščičarji. V zadnjem času so začeli mariborski peki vedno bolj izdelovati tudi razne sladkarije, ki jih prodajajo ceneje kot slaščičarnari. Slaščičarji so morali radi tega tudi s cenami del, ker je bila razlika precejšnja. Obenem so slaščičarji dvignili pri obrtni oblasti radi tega protest, da bi pekom prepovedali izdelovanje in prodajanje slaščic.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Za Prago še nekaj prostih mest

V mariborskem avtokaru, s katerim se peljemo dne 6. julija jutraj na Olimpijado v Prago, je še nekaj mest prostih, ker se bodo peljali nekateri udeleženci z vlakom. Treba pa se je nepreklicno še ta teden prijaviti »Svobodi« v Mariboru. Vožnja bo stala komaj Din 300.— sem in tja, kar je upravičeno nizko, ker stane vožnja z železnico okrog Din 800.—. Vožnja bo krasna, ker se peljemo skozi nebroj divnih krajev in bo iz odprtega avtokara ob svežem zraku uprav diven razgled.

Celje

Trgovski in privatni nameščenci se vabijo na protestno zborovanje, ki ga sklicuje Z. P. N. J. za petek, dne 1. junija t. l. ob 20. uri v dvorano Narodnega doma. Pridite vsi polnoštevilno.

Trbovlje

Načelnik II. rudarske skupine s. Pliberšek, se je po enomesečnem bolniškem dopustu vrnil in bo od 1. junija dalje zopet prevzel posle.

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom za tolažilne besede in sočustvovanje ob priliki tragične izgube naše ljubljene hčerke Mile. — Posebno pa se zahvaljujemo društvu »Svoboda«, »Zvezi delavskih žen in deklet«, delavski godbi, pevcem, vsem darovalcem venčev in cvetja in vsem, ki so jo spremili k večnemu počitku. — Rodbina Rehar.

Kranj

Kam bo šlo kranjsko delavstvo? To je sedaj največja skrb našega ljubega »Gorenjca«, ki se je po končanih bojih med liberalci in klerikalci za kranjsko občino posvetil globokomunemu razglabljanju socialnih vprašanj. V zvezi s tem je otvoril po vzgledu svojega velikega krščansko-socialnega pobornika Dollfussa veliko kanonado proti marksizmom. Duhoviti in dolgovezni članek bi bil vso svojo modrost lahko povedal v par stavkih: »Delavec naj ostane delavec, podložen in ubogljiv, veren in udan v božjo voljo. Poslušaj naj posvetno in duhovsko gospodo, pokori naj se njenim zapovedim in naj tudi molji zanjo v litanijah. Nikar naj se na protivi izkoriščanju svojega dela in svojih telesnih sil. Nič zato, če od njegovega dela bogati peštica ljudi nič zato, če vlada svetu kapitalizem, ki v svoji nenasitnosti zaslužuje sinove lastnega naroda prav tako kot tuje, ker tako se glasi zapoved: gospod je gospod in hlapec je hlapec. Ne pristoji hlapcu, da bi odločal, ker je pridržano gospodu. Gospod se bo usmili svojega hlapca, dal mu bo malo večji kosček kruha, da bosta lažje živela on in njegova družina. Hlapec bo smel tudi govoriti in se pritoževati nad izkoriščanjem, udeležen bo na dobičku (kakšen del bo dobil in koliko bo ostalo kapitalisti, je drugo vprašanje), v glavnem pa mora vse ostati tako, kot je danes na vse večne čase. Bogastvo bo merilo moči, za duševni blagor pa bo skrbela cerkev.« — Delavski razred pa je prepričan, da prihaja čas, ko se bo dopolnila usoda kapitalističnega razreda, kakor se je dopolnila usoda fevdalne gospode. Za fevdalizmom je prišel kapitalizem, za kapitalizmom bo prišel s ocializem. Tedaj bomo vsi delavci; ne bo več francoskega kapitalista, ki najame jugoslovanskega delavca, ker je cenejši, da lahko zniža plačo francoskemu delavcu in tako nahujska enega delavca proti drugemu. — Vse kar bo človeštvo potrebovalo, bo dala skupnost in bo zopet služilo skupnosti. Ne bo več močnega, da bi Dollfuss ali kdokoli izdajal plakate, knjige in brošure, ki bi služile samo peščici ljudi, plačevati bi jih pa morale s svojim denarjem množice delovnega ljudstva, proti kateremu so naperjene. Proletarec ni in ne bo tisti, ki z nami drži, ampak tisti, ki ne živi od svojega dela in ne izkorišča dela svojega sočloveka. — Delavstvo je prišlo v nasprotje s cerkvijo, ker predstavniki cerkve stoje na strani tistih, ki delavstvo izkoriščajo in razen tega delavstvo uče, da se sicer more izkoriščanje omejiti, ne pa odpraviti, ki uče, da je treba na tem svetu trpeti, po plačilo pa iti na drugi svet. Nočemo, da bi ljudje živeli od prebiranja jagod in od molitve — ampak od dela. — Marksizem hoče, da bo bodoči človek imel ne samo dovolj kruha in udobno stanovanje, ki ga mu ne bo mogel nihče kratiti ali vzeti (kakor se to dogajaja sedaj tudi pri tistih, ki imajo »svoje« hišice) ampak, da bo užival tudi vse plovce človeške civilizacije in kulture, ki so danes dostopni samo posameznikom. Z edino omejitvijo, da bo odpravljeno vsako izkoriščanje človeka po človeku, dela po kapitalu in naroda po narodu in z vpoštevanjem osnovnega načela, da bo vsak moral delati za vse in vsi za enega, bo človek prost in svoboden. Na vsak način je eno gotovo: Kranjsko delavstvo ne bo šlo s tistimi, ki mu ponujajo kot pomoč proti krivicam: blažen žegen.

Ljubljanski velesejem

Cena permanentne legitimacije za obisk 14. ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 30. maja do 10. junija, je za izven ljubljanske obiskovalce znižana na Din 20.—. Ta legitimacija daje pravico na večkratno pobjuben vstop na velesejem in na znižano vozovnico na parobrodih. Legitimacije prodajajo potniški uradi, denarni zavodi, županstva itd. Za polovično vozovnico na železnicih si more vsakdo nabaviti posebno železniško izkaznico, ki jo je izdala železniška uprava sama. Dobi se na vsaki postajni blagajni za Din 5.—. Ko potnik kupuje vozno karto, kupi tudi to železniško izkaznico. Ne velesejmu dobi potem potrdilo o obisku, makar mu vozna karta velja za brezplačen povratek do 12. maja t. l. zaključno.

LEGAT ŠPECERIJA
DELIKATESE
ZAJTRKOVALNICA
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 28

Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Omlak v Mariboru. — Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Erben v Mariboru.